

مَنْ لَازِيِحَ الْحَسَنِ لَازِيِحَ الرَّحْمَنِ
حاله

تاگریدین رحیم اگر طمع قیلسان
اول اولمق کرک سن ایله که رحیم
هر کیم اولوسقا رحیم ایتمز
آکا رحیم ایله مز رحیم و کریم

Hadis-i Şerif

Çevirisi

Allah insanlara acımayanlara
merhamet etmez

Hattat:

Hamit Aytaç

Yazı Türü:

Men lâ-yerhamu.....Celi ta'lik ve ta'lik yazısı.

Seçen, çeviren ve yorumlayan:

Prof. Dr. Abdülkadir Karahan

Yorumu

Merhamet, başkasının acısına bir parça ortak olmak, yahut durumundan acı duymak, şefkat göstermek, elden gelirse insanları gerektiği yer ve zamanda esirgemektir. Müslümanlık, aynı zamanda, bir merhamet dinidir. Darda kalan insanlara yardımcı olmak, üzüntüye kapılanları teselli etmek, ümidi kırılanların moralini düzeltmeye çaba harcamak, dertliye deva aramak gerçek bir müminin vazifeleri cümlesindedir. Bir insan eğer Allahu Taâlâdan yardım niyaz ediyorsa, ilkönce, onun başkalarına acıması, elinden gelen yardımı esirgememesi icabeder. Halka acımayan, merhamet duygusundan behresi olmayan kimseye, kuşkusuz, Allah'da merhamet etmez.

Unutmamak yerinde olur ki: Cenab-ı Hakk'ın, kullarına bağışladığı en güzel duygulardan biri acıma duygusudur. Allah'ını seven kişinin, O'nun yaratıklarına da sevgi duyması ve eğer bu yaratıklar içinde dara düşeni, ezileni, perişan olanı, sıkıntı içinde çırpınanı görürse, hemen yardımına koşması, onu koruyup kurtarmaya çalışması icabeder.

Hız. Muhammed (S.A.S.) bir diğer hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır: "Bütün müminleri, birbirine merhamette, sevgide, iltifat ve şefkate sanki bir vücut misali görürsün. O vücudunun bir uzvu hastalanınca, diğer uzuvlar da hasta kısmın acısına ortak olur." Ama bu teşhis, hakikaten İslâmiyeti gönlü ve ruhu ile yaşayanlar içindir. İslâm toplumunun böyle olması hâlinde, çok daha ümit verici bir geleceğin anahtarı elde edilecektir.

Çağatay edebiyatının mümtaz siması Ali Şir Nevâi, bu hadîsi şu anlamda bir dörtlükle dile getirmiştir:

Tenridin rahm eğer tama'kılın,
Evvel olmak gerek sen ilge rahîm.
Her kişi kim uluska rahm itmez,
Ana rahm eylemez Rahîm ü Kerîm.

اِمَّا الْاَحْمَارُ الْبَلْبَانِ
وَالْمَالِ كَالْمَرِيضِ

عَمَلِ رِيكِ قِيَمَتِي نِيَّتِي لِي بَاغِي لِي
هَرَكِي نِيَّتِي لِي نِيَّتِي لِي نِيَّتِي لِي

Hadis-i Şerif

Çevirisi

Amellerin kıymeti niyetlere bağlıdır. Herkesin niyet ettiği ne ise, eline geçecek olan da odur.

Hattat:

Hamit Aytaç

Yazı Türü:

İnneme'l-a'mâlü... Celi Sülüs ve İcazet yazısı

Seçen, çeviren ve yorumlayan:

Prof.Dr. Abdülkadir Karahan

Yorumu

"Kütüb-i Sitte" diye ün salan sahih hadis kitaplarının birincisi ve en önemlisi olan Buharî'nin ilk hadis-i şerifini teşkil eden bu Peygamber sözü, birçok bilgine göre İslâmın dayanağını oluşturduğu kabul olunan dört hadisten ilkidir. Niyetin, İslâmiyetteki yeri büyüktür. Çünkü amelin değeri, belli bir ölçüde, niyete bağlıdır. Bir kimse bir yılanı öldürmek amacı ile silahını kullansa ve bir tesadüf eseri olarak da kurşun bir yavruyu yaralasa kusur, günah nisbeten hafif telâkki olunabilir. Ama bir adama doğrultulan ve onun hayatına kasdi hedef alan silahtan çıkan kurşun, bir yılanı bile rasgelif, onu yok etse, yine de günahın büyüklüğünden, suç işlemeye azm ve teşebbüsten faili kurtulamaz.

Bilindiği gibi niyet, irade, kasd — az çok farklılıklarla — eş anlamda kullanılır. Bunu bilginler kalbin bir hali ve vasfı olarak nitelemiştir. Niyette ilim ve amel aranır. Niyette bilgi, öncü durumundadır; asıl ve şarttır. Amel ise daha sonra gelmektedir. Bir bakıma meyve ve daldır.

Bu hadis-i şerif Türk edebiyatında birçok zat tarafından, hem de, nazım diliyle tercüme edilmiştir. Sözgelimi, Usulî, Kefeli Feyzi, Karamanlı Fethi, Fevri bunlar arasındadır. Biz bir fikir edinilmesi için Feyzi'nin çevirisini aynen alıyoruz:

Derûnun pâk edüb tashih-i niyyet kılmaya sa'y et;

Ki niyyetdür medâr-i i'tibârü sıhhat ü tâat.

Değildür mu'teber her bir amel kim ola niyyetsiz,

Buyurmuşdur Resulullah ki: "El-A'mâlü bi 'n-niyyât".

Niyet o kadar hayırlı ve güzel bir gönül arzusudur ki: Allah'ın Son Elçisi, iyi bir şeyin yapılmasını sadece isteyip düşünmenin bile mükâfatlandırılacağını şu anlamdaki hadisleriyle müjdelemiştir: "Her kim bir iyiliğe niyet eder, onu işlemezse, kendisine yine bir sevap yazılır". Bu bakımdan her Müslüman'ın daima iyiniyetli olması ve davranması temenniye değer.

آفة السباح المن

١٤٠٣

المذنب چلبی غفرله

Hadis-i Serif

Çevirisi

Comertliğin belâsı
başa kakmaktır.

Hattat:

Hasan Çelebi

Yazı Türü:

Afetü 's-semâhi..... Ta'lik

Seçen, çeviren ve yorumlayan:

Prof.Dr. Abdülkadir Karahan

Yorumu

İslâm ahlâkının ilkeleri arasında cömertliğin özel ve önemli bir yeri vardır. Cömertlik ilkönce bilmek gerekir ki, Hz.Peygamber'in ahlâk niteliklerindedir. Cömertliğin değişik tanımlamaları arasında en çok bilinen ve kullanılanlardan biri şöyledir: "Cömertlik, karşı taraftan bir istek olmaksızın —verdiğini azımsamak şartıyla— vermektir." Bir diğer tanım da şu şekilde belirtilmiştir: "Cömertlik, başa kakmaksızın vermek ve düşünmeksizin, ihtiyaç sahibinin gereksinmelerini gidermektir". Sorunu daha iyi kavramak için cömertliğin tam karşıtı olan cimrilğin de bir tanımını kaydedebiliriz: "Cimri, o kimsedir ki, vermek kendisine zor gelir". Bir insan mecbur olmasa da, ihtiyaç erbabı biri, şahsına başvurduğunda, eğer elinde imkânı var da, yardımında bulunmuyorsa ona cimri sıfatının verilmesinde tereddüde düşmemek yerinde olacaktır.

Bu hadis-i şerif, İslâm dininin övdüğü elaçıklığının, cömertliğin teşvik ediciliği derecesinde, yapılan iyiliğin, cömertçe davranışın minnet vesilesi olmamasını, başa kakma gibi hoş olmayan bir durum olursa, bunun o cömertçe hareketin bir âfeti, bir belâsı olacağını, bir Peygamber uyarısı olarak açıkça telkin etmektedir.

Cömertliğin Hz.Muhammed (S.A.S.)'in karakteri olduğunu ispatlayan birçok hadis vardır. Câbir (R.A.)'in şu sözleri yeterlidir: "Allah'ın elçisinden bir şey isteyip de O'nun yok dediği asla vâki olmamıştır. Varsa verir, yoksa vaat buyururdu". Yalnız unutmamalıdır ki, cömertlik ne cinriliktir, ne de israftır. Eli; ne sahip olunan imkânın üstünde açmak, ne de büsbütün kapamak, işte İslâm'ın buyruğu bu yoldadır. Büyük bilgin ve şairlerden Molla Câmi, bu hadisi şu anlamda tercüme eylemiştir: "İyilik edenler başa kakarak yersiz boşboğazlık edince, insan gönlü nimete nasıl ısırır? Elaçıklığı bahçesine,kakıncı sonbaharının yelinden başka âfet yoktur". Böylece cömert insanın, başakakmadan çekinmesinin zorunluğu bir daha açıklanmış olmaktadır.

صدق رسول الله

صَدَقَ رَسُوْلُ اللهِ

کتبه الفقیر حلی غفر الله له ۱۴۰۳

NEUR ANTEL

Hadis-i Serif

Çevirisi

Mümin, komşusu aç
dururken, karnını doyurmaz.

Hattat:

Hasan Çelebi

Yazı Türü:

Lâ yeşbau'l-mü'min... Sülüs
Seçen, çeviren ve yorumlayan:
Prof.Dr. Abdülkadir Karahan

Yorumu

Konutları birbirine yakın olanlara verilen "komşu" adı, aynı zamanda karşılıklı bir takım haklar ve görevleri de kapsayan bir deyimdir. Akrabalıktan sonra komşuluk hakları, Muhammed (S.A.S.) ümmeti için, özen gösterilmesi, yerine getirilmesi Allah ve Resûlü'nun buyrukları çerçevesinde mecburi olan hususlardandır. Günümüzde, her ne kadar atalarımızın komşuluğa verdiği değer ve önem ölçüsünde karşılıklı bir sevgi, bağlılık, yardımlaşma vardır denemezse de, ülkemiz halkının büyük çoğunluğu hâlâ dini, millî, geleneksel bir hak olarak komşuluğa özen göstermekte ve gerektiğinde komşusunun yardımına koşmakta, derdine ortak olmakta, bazen ekmeğini de onunla paylaşmaktadır. Medeni hayat, meşgale çokluğu, apartman yaşamının yüklediği özellikler, zaman darlığı ve başka nedenlerle bir disiplin içinde olmasa da ve büyük şehirlerde biraz kopuk görünse de, yine birçok kentlerimizde, kasaba ve köyümüzde komşuluğun ortak hakları canlı yaşamaktadır.

Hz.Peygamber, bir müminin, komşusu aç dururken karnını doyurmaması gerektiğini emreden bu hadisleri, hem dinî açıdan, hem de sosyal yardımlaşma bakımından aydınlatıcı, yol gösterici ve toplumun gelişmesine büyük ölçüde yardımcı olmak niteliğindedir. Aynı konuda bir başka hadisin anlamı da şöyledir: "Kim Allah'a ve Ahiret gününe inanıyorsa komşusuna ihsanda bulunsun". Diyebiliriz ki Allah rızasını talep edenler, komşu haklarını da iyice gözetmelidir. Fuzûlî, bu Peygamber nasihatını şöylece şîire maletmiştir:

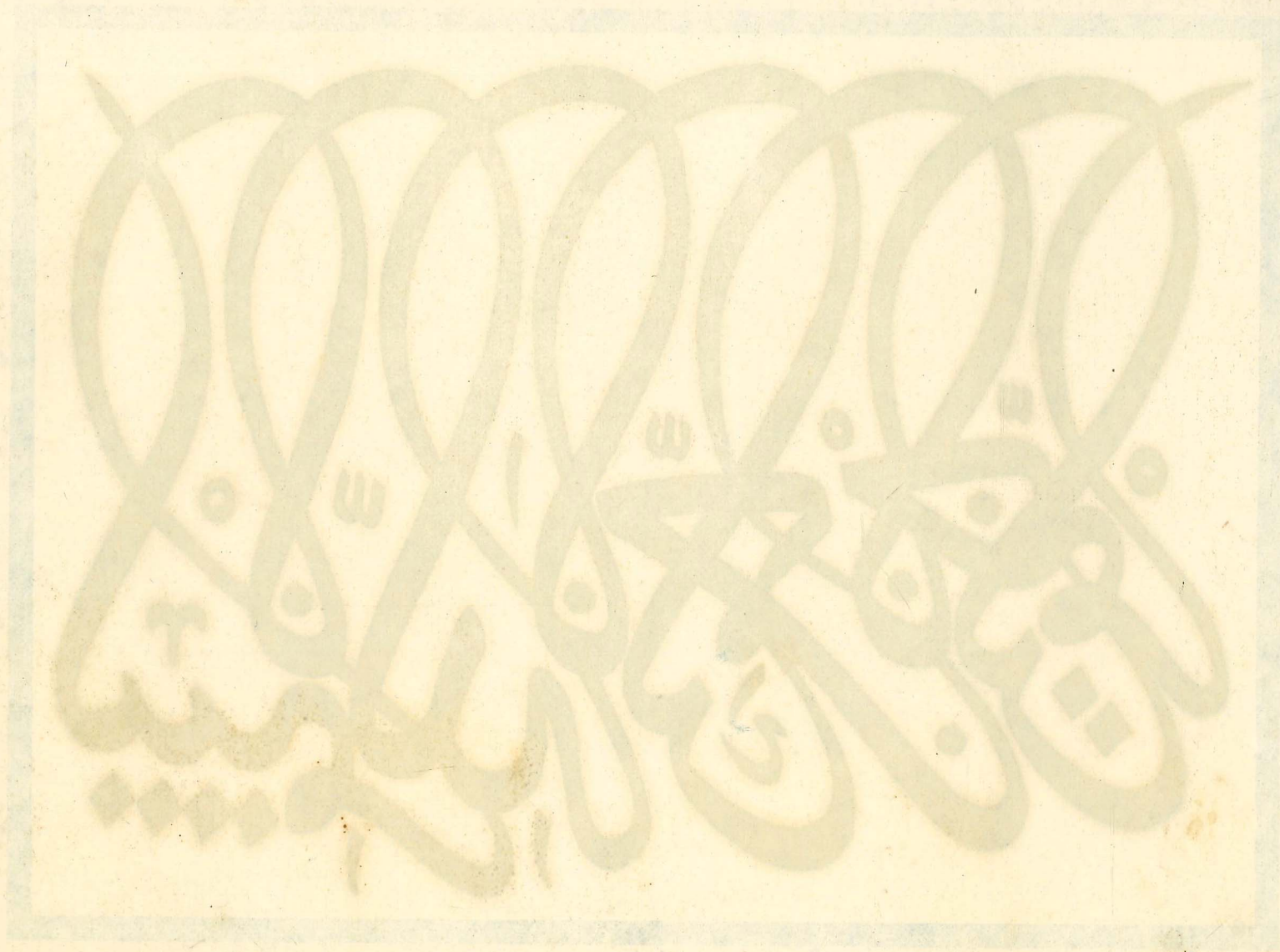
Mümin oldur ki mümkün oldukça
Komşusın gayre itmeye muhtaç.
Ol, değül kim huzur ile giceler:
Özi tok yata, komşısı yata aç.

Büyük hattat Ahmet Karahisarî'nin Besmelesi

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.3586

HEP BİRLİKTE ALLAH'IN İPİNE (İSLÂM'A VE KUR'ÂN'A) SİMSİKİ SARILIN; AYRILIĞA DÜŞÜP, DAĞILMAYIN!

(Â-i İmran Süresi, AYET: 103)

ALLAH'A VE RESÛLÜNE İTAAT EDİN; BİRBİRİNİZLE ÇEKİŞMEYİN. SONRA CESARETİNİZ KIRILIR, DEVLETİNİZ DE ELDEN GİDER. BİR DE SABREDİN. MUHAKKAK Kİ ALLAH SABREDENLERLE BERABERDİR. (Enfal Süresi, AYET- 46)

LAİLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDİN RESÛLÜLLAH

Hattat Üstad Halim'in Kelime-i Tevhidi
LAILAHE İLLALLAH MUHAMMEDİN RESÛLÜLLAH

Üstad Hattat Kâmil Akdik'in Besmelesi: BİSMİLLAHİR-RAHMANİR-RAHİM

Afyonlu Ahmet Şemseddin'in Kelime-i Tevhidi LÂİLAHE-İLLALLAH MUHAMMEDİN RESÛLÛLLAH

ALTINOLUK

“Peygamber aleyhisselâm buyurdu ki:
Bir kavmin efendisi, Onlara hizmet edendir.”

MİLÂDÎ 1988-HİCRÎ 1408/1409

2E. 3586

EBÜZZIYA TEVFIK'in Kûfi hatla Besmelesi: (Istanbul Yıldız Sarayı Camii Mihrabında)

2e.3586

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Üstad Hattat Kâmil Akdik'in Besmelesi: BİSMİLLAHİR-RAHMANİR-RAHİM

Üstad Hattat Hamid'in Besmelesi BİSMİLLAHİR-RAHMANİR-RAHİM

Hat Ustadı Halim'in çift Besmelesi: BİSMİLLAHİR-RAHMANİR-RAHİM

محمد
عليه
السلام

Saim

Üstad Hattat Fethi'nin Hz. Peygamberin ismi
MUAHMED ALEYHİSSELÂM

Ustad Hattat Yesari'nin Kelime-i Tevhid
LAILAHE 'ILLALLAH MUHAMMEDIN RESULULLAH

26.3586

Afyonlu Ahmet Şemseddin'in Kelimei Tevhidi LÂİLAHE-İLLALLAH MUHAMMEDİN RESÛLÛLLAH

لا إله إلا الله محمد رسول الله

Üstad Hakkı'nın kelime-i Tevhidi: LÂİLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDİN

الله

فقه فقه